

S. D* College Educational Society, Barnala v. Punjabi University,
Patiala and another (A. L. Bahri, J.)

(11) ਐਸ.ਪੀ. ਗੋਇਲ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਗੋਹ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੀ) ਦੇ ਨਤੀਜੇ (ਸੁਪੇਰਾ) ਵੀ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਗਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ-ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਰਣੇ ਲਈ, ਗਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਦੂਜੇ ਵਾਰਸ ਦਾ ਉਲਝਾਉਣਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।

(12) (ਭਗਵੰਤੀ ਬਨਾਮ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ) (8) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਧਿਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ।

(13) ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ 'ਕੇਸ' ਵਿੱਚ, ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਜ਼ਾਲਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ ਰਣਧੀਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪੋਤੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਾਮ ਕਾਲੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਣਧੀਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਉਲਝਾਏ ਬਿਨਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਜ਼ਾਲਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ ਰਣਧੀਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਵਿਰੁੱਧ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(14) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਦੇ ਐਲ ਬਾਹਰੀ, ਜੇ

ਐਸ ਡੀ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਅਕ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਬਰਨਾਲਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦੇਹ।

1987 ਦਾ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 3261

ਸਤੰਬਰ 1. 1988.

ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਕਲਾਮ 14, 29 ਅਤੇ 30— ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ (1908 ਦਾ V)—
ਸੈਕ. 115— ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ—ਅਜਿਹੀ
ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ ਦਾਖਲਾ—ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ

(8) 1988 ਦੇ CR 337 ਅਤੇ 338 ਨੇ 2 ਅਗਸਤ, 1988 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਦਾਖਲਾ—ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ—ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ—ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ—ਸੋਧ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950 ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 29 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਬੈਠ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ।

(ਪੈਰਾ 10)

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਏ 'ਪੈਲੇਟ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 11)

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਧਾਰਾ 115 ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ / ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਕੇਵਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਬ ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਬਰਨਾਲਾ ਮਿਤੀ 7 ਸਤੰਬਰ, 1987 ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। 20 ਅਕਤੂਬਰ, 1987 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ।

ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ, ਐਸ.ਸੀ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਆਰ.ਸੀ. ਸੇਠੀਆ /

ਜਗਨ ਨਾਥ ਕੌਸ਼ਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਡਾ.

ਨਿਰਣਾ

ਏ.ਐਲ. ਬਾਹਰੀ, ਜੇ.

(1) ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਫਾਰਮੇਸੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਡੀਨ ਕਾਲਜ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੌਸਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਥੀਟਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਸ.ਡੀ. ਈ-ਕਾਲਜ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਪੌਂਡ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਬਰਨਾਲਾ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ .। ਸਮਾਜ

ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਲਾਸ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਕਤ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਉਕਤ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਤ ਕਾਲਜ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ। ਚਾਲੂ; ਆਰਡਰ 39, ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ, ਧਾਰਾ 151, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਸਬ ਜੱਜ, ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ 7 ਸਤੰਬਰ, 1987 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੁਦਈ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਈ।

**S. D* College Educational Society, Barnala v. Punjabi University,
Patiala and another (A. L. Bahri, J.)**

(2) ਫਨਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਸਨਾਤਨਵਾਦੀਆਂ ਦੀ TI ਹੈਨਪਲੇਇੰਟਿਫ ਸੋਸਾਇਟੀਨਿਸਿਸਸਸੀਏਸ਼ਨ। ਉਕਤ ਸੋਸਾਇਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਆਫ ਫਰਮਜ਼ ਐਂਡ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼, ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ। ਉਕਤ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਡੀ.ਕਾਲਜ, ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਲ 1985 ਵਿਚ ਡਿਪਲੋਮਾ ਇਨ ਫਾਰਮੇਸੀ ਕਲਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਕੋਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਫਾਰਮੇਸੀ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਡਿਪਲੋਮਾ ਮਿਆਰ ਤੱਕ ਫਾਰਮੇਸੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਮੁਦਈ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗ੍ਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਫਾਰਮੇਸੀ ਵਿੱਚ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕਲਾਸ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਕਲਾਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ 22 ਜੂਨ 1987 ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮੇਸੀ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਨਾਮਕ ਹੋਰ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। , ਮਸਤੂਆਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਕਾਲਜ, ਨਯਾ ਨੰਗਲ ਵਿਖੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੈਸ਼ਨ 1987-88 ਲਈ ਪੀ.ਐਮ.ਟੀ ਪੈਟਰਨ 'ਤੇ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਾਖਲਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਲਜ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਕਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਿੱਚ ਆਸ਼ੂ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਕਾਲਜ ਵਿਕਾਸ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਡੀਨ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸੀ.

(1) 1987 (1) PLR 387.

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮਿਆਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਲਜਾਂ ਬਾਰੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮੇਸੀ ਲਈ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਤਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਉਪਲਬਧ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਾਰਮੇਸੀ ਦੇ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੋਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰੀ-ਐਡਮਿਸ਼ਨ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਦੋਵੇਂ ਨੁਕਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 29 ਅਤੇ 30 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

"29. ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ।

- (1) ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿਪੀ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।
- (2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

30. ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

- (1) ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

S. D* College Educational Society, Barnala v. Punjabi University,
Patiala and another (A. L. Bahri, J.)

(1A) ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ (1) ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਰਾਜ, ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਧਰਮ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇ।

(4) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਫਿਰ ਮੁਦਈ ਸਮਾਜ 4a ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਫਾਰਮੇਸੀ ਵਿੱਚ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 29 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕੈਸ਼ਨਲ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਮੁਫਤ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਪ੍ਰੀ-ਐਡਮਿਸ਼ਨ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਨੈਬੀਟਫ ਕਾਲਜ ਨਾ ਤਾਂ ਗੋ-ਵਰਨਮੈਂਟ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਬਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਮੁਦਈ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 29. ਉਪ ਧਾਰਾ (2), ਕੇਵਲ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਬੈਂਡ 'ਤੇ, ਗੁੰਜਣ ਵਾਲੇ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ?+ ਹਿਫਟੀਨਸ nn*i ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਲਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਈ-ਭਤੀਜਾਵਾਦ, ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਦੇ ਚੈਪਟਰ V ਨੂੰ, ਖੰਡ-1, ਜੋ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮ 2, ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਐਚ) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ :-

"2. ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਾਲਜ ਡੀਨ, ਕਾਲਜ ਵਿਕਾਸ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿੱਭੀਕਾ I te ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ:

(ਬੀ) ਕਿ ਅਧਿਆਪਨ ਸਟਾਫ਼ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਗ੍ਰੇਡ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ

ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਲਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਨ;

- (h) ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕਾਲਜ ਦਾ ਦਾਖਲਾ, ਉਸੇ ਹੀ ਨੇੜਲੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅੰਤਰ-¹ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ; ਅਤੇ

ਨਿਯਮ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗੀ। ਨਿਯਮ 10 ਅਤੇ 12 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ: -

"10. ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਰਿਟਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੌਸਲ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

12. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਲਜ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਵਧਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਡੀਨ, ਕਾਲਜ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੌਸਲ ਦੁਆਰਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੌਸਲ/ਸਿੰਡੀਕੇਟ (ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕੌਸਲ/ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

S. D. College Educational Society, Barnala V. Punjabi University,
Patiala and another (A. L. Bahri, J.)

(5) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਸੋਸਾਇਟੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਫਾਰਮੇਸੀ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇਗੀ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ- SOCifety's College.

(6) ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 29 ਅਤੇ 30 ਦਾ ਘੇਰਾ ਸੀ (ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਜਦੋਂ ਕੇਰਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ, 1957 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਏ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਮਾਮਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ / ਕੇਰਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ, 1957 (2) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹਨ, ਹੇਠਾਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ: -

“ਇੱਕ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿਪੀ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਭਾਸ਼ਾ, ਲਿਪੀ ਜਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 30 (1) ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 29 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਜਾਂ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ, ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ।

ਅਨੁਛੇਦ 30 (1) ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, (1) ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ^2) ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਰਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ, ਅਤੇ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਜਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਗੈਰ-ਸਿਹਤਮੰਦ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਇਹ ਤਰਕ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਇਹ ਕਿ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਜਬ ਨਿਯਮ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਵੀ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੀਵਿਯਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 29 ਅਤੇ 30 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਕੈਰੀਅਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਜਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 30(1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਸਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 30(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਲਈ। ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜਾਂ ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜੋ ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਪੈਰਾਧਕ ਧਾਰਾ ਵਾਲਾ ਉਕਤ ਬਿੱਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(7) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ,

S. D. College Educational Society, Barnala v. Punjabi University,
Patiala and another (A. L. Bahri, J.)

ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। *ਰੇਵ. ਸਿਧਰਾਜਭਾਈ ਸਬਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ* (3), ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰੋਕਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 30(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ। - ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 15 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

“15. ਅਨੁਛੇਦ 30(1) ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 19 ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਉਲਟ ਇਹ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਸਲ ਹੱਕ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਅਖੌਤੀ ਨਿਯਮਕ ਉਪਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹਰ ਹੁਕਮ ਜੋ ਕਿਸੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰਸਮੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਨੁਛੇਦ 30(1) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪਰ ਇੱਕ "ਫੇੜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਭਰਮ" ਬਣੇ, ਅਸਲੀਅਤ ਦਾ ਵਾਅਦਾ। ਅਨੁਦਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਜੂ ਕੈਸ਼ਨਲ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੇਹਰੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਵਾਜਬਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਟੈਸਟ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਾਹਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

16. ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਕਾਲਜਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5(2), ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਿਖਲਾਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਨਿਯਮ 11 ਅਤੇ 14, ਹੁਣ ਤੱਕ

ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਅਤੇ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ-ਇਨ-ਏਡ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਧਮਕੀ, ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 30(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

(8) ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੇਂਟ ਜੇਵੀਅਰਜ਼ ਕਾਲਜ ਸੋਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ (3) A.I.R. 1963 S.C. 540.

ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"19. ਸਾਰਾ ਵਿਵਾਦ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਜਾਂ ਗਵਰਨਿੰਗ ਬਾਡੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ। ਤੀਜਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਾਜਬ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੌਥਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।)

(9) ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (5) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਕਿ ਕੀ ਦਯਾਨੰਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਝੂਠੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ, ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਏਜੰਸੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 15 ਅਤੇ 29 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

- (4) ਏਆਈਆਰ 1974 ਐਸਸੀ 1389
 (5) ਏਆਈਆਰ 1983 ਪੀ.ਬੀ. & Hry. 70.

**S. D. College Educational Society, Barnala v. Punjabi University,
Patiala and another (A. L. Bahri, J.)**

ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ। ਪ੍ਰੀਤਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (6) ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਜੂ ਕੈਸ਼ਨਲ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੇਖੇ ਗਏ ਸਨ: -

- (i) ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਜਾਂ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ;
- (ii) ਜਿਹੜੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ
- (iii) ਜਿਹੜੇ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੀਰ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 24 ਅਤੇ 25 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

"24. ਇਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਵਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (i) ਅਤੇ (ii) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨੱਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ। ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ (ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ) ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਉਲਟ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਆਧਾਰ ਕਿ ਧਾਰਾ 29(2) ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਮਰਥ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 29(2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਹਨ।

- (25) ਹੁਣ ਆਰਟੀਕਲ 29(2) ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਜਿੱਠਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਥੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29(2) ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ। ਇੱਥੇ ਮਨਾਹੀ ਖਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਆਧਾਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਵਿਤਕਰੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਸਿਰਫ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮਨਾਹੀ ਸਿਰਫ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹਦਾ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਿਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 29(2) ਅਧੀਨ ਮਨਾਹੀ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਮ, ਨਸਲ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਆਸ਼ੂ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (7) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੀਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ:-

ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਦਾਖਲੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਕੋਈ ਆਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।"

ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

S. D* College Educational Society, Barnala v. Punjabi University,
Patiala and another (A. L. Bahri, J.)

ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ, ਭਾਵ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। *ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਵਿਦਿਆਲਿਆਫ ਜਲੰਧਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (8)* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹੋਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 30(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 (ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(10) ਸਹਿ-ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 293 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਬੈਠ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਆਰਡੀ ਨੂੰ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹੋਏ *ਅੰਤਰਿਮ-ਹੁਕਮ* ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਲੇਟ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਠ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(7) ਏਆਈਆਰ 1987 ਪੀ.ਬੀ. & Hry. 227.

(8) 1986(2) SLR 415.

(11) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ *ਕੇਸਰਦੇਵ ਚਮਰੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਧਾ ਕਿਸਨ ਚਮਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (9)*, *ਮੈਸ. ਡੀਐਲਐਫ ਹਾਊਸਿੰਗ ਐਂਡ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ.) ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (10)*, ਅਤੇ *ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਐਮਆਈਜੀ) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਐਰੋਨਾਟਿਕਸ ਲਿਮਿਟਡ ਬਾਲਾਨਗਰ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਜੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤਰਵੇ, ਮੈਨੇਜਰ (ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਟੋਰ) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਐਰੋਨਾਟਿਕਸ ਲਿਮਿਟਡ ਬਾਲਾਨਗਰ, ਹੁਦਰਾਬਾਦ (11)*। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਆਖਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਗੈਲੀ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ। ਵਰਤਮਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(12) ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸਤਿਹਾਰ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

- (9) ਏਆਈਆਰ 1953 ਐਸਸੀ 23.
- (10) ਏਆਈਆਰ 1971 ਐਸਸੀ 2324.
- (11) ਏਆਈਆਰ 1973 ਐਸਸੀ 76.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ